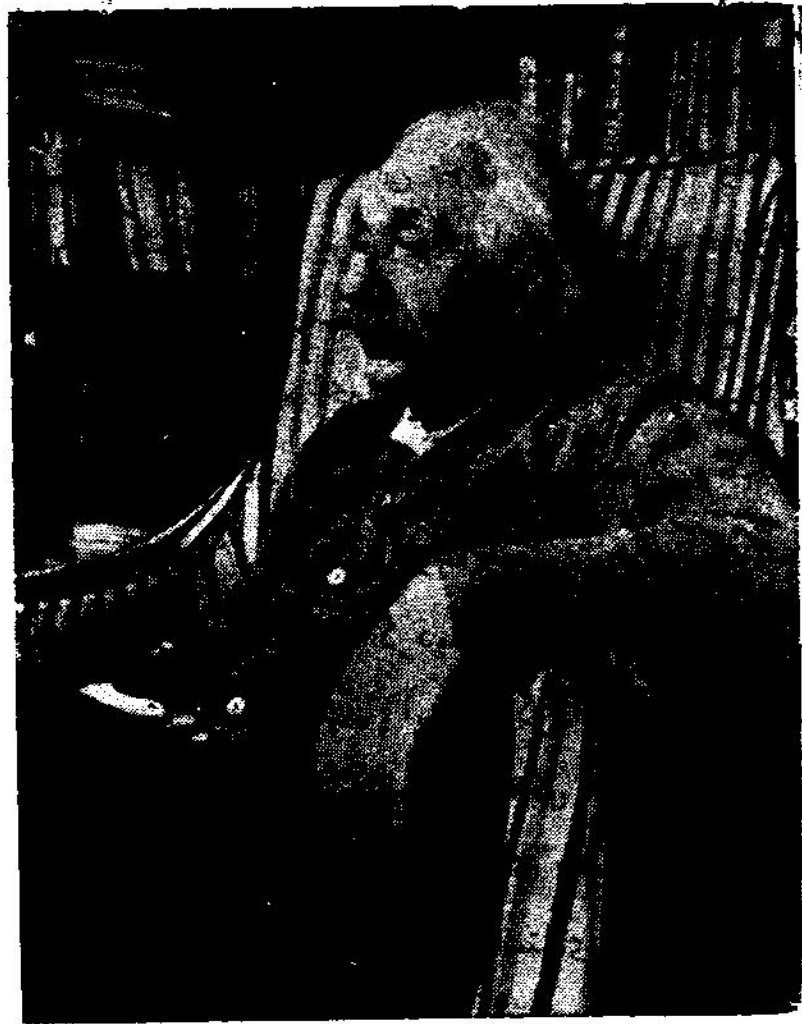

مرگ اینشتین

پروفسور آلبرت اینشتین نابغه بزرگ جهان دانش در روز نوزده آوریل ۱۹۵۵ مطابق روز سه شنبه ۲۹ فروردین سال ۱۳۳۴ در ۷۶ سالگی بمرض تصلب شرائین در بیمارستان Princeton چشم از جهان پیوشید. تجلیل بسزائیکه از طرف محافل علمی و دانشگاهها و دانشمندان و بزرگان جهان از مقام علمی نابغه فقید بعمل آمد نشان داد که جهان دانش اینشتین را بعنوان « مبتکر بزرگترین تئوری قرن بیستم »

و « مظهر قدرت اندیشه و استعداد خلاق بشر » و « نابغه علمی قرون » شناخته است. آلبرت اینشتین در سال ۱۸۷۹ میلادی در شهر اولم واقع در ایالت ورتمبرگ آلمان بدنیا آمد؛ پس از اتمام تحصیلات در آلمان و سویس و دریافت گواهینامه معلمی کاری اداری در شهر برن برای خود پیدا کرد ولی ذهن وقاد و اندیشه توانای او در خلال کارهای مبتذل روزانه لحظه‌ای از تأمل در راز مستور آفرینش و جستجوی کلید تازه و مؤثری برای حل معمای پیچیده جهان غافل نبود تا اینکه بالاخره چکیده نظریات خود را در ضمن يك مقاله چند صفحه‌ای منتشر ساخت و همین مقاله چند صفحه‌ای نام او را در ردیف نامهای جاودانی چون کپرنیک و گالیله و نیوتون ثبت کرد و دانشگاههای بزرگ اروپا را برای جلب این استعداد خارق‌العاده بمسابقه وا داشت؛ آلبرت از میان پیشنهادهای استادی دانشگاههای « زوریخ »، « اوترخت »، « لیدن » و « برلن » استادی دانشگاه اخیر را پذیرفت. در تمام مدت جنگ جهانی اول اینشتین در انتظار پایان تراژدی جنگ و خونریزی بتحقیق و تفکر ادامه میداد. بعد از خاتمه جنگ از سال ۱۹۱۹ شهرت آلبرت اینشتین عالمگیر شد و در عرض چند سال نام او ورد زبانها و زیب دفترها گردید. با قدرت یافتن نازیسم در آلمان دوره سرگردانی دانشمند بزرگ آغاز شد، این سرگردانی با مسافرت اینشتین به هلند شروع و بعد از سیاحت و سیر آفاق و انفس در کشورهای هندوستان و چین و فلسطین و اسپانیا در سال ۱۹۳۳ با امریکا ختم گردید. وی دعوت حکومت نازی را برای بازگشت بآلمان رد و با استعفاء از دانشگاه برلن استادی دانشگاه پرینستون امریکا را قبول کرد و در سال ۱۹۴۰ بتابعیت امریکا درآمد. دانشمند نابغه بقیه عمر پر عمر خود را در پرینستون بتحقیق و تفکر گذراند تا اینکه دو ماه پیش (۱۹ آوریل ۱۹۵۵) چشم از جهان مجازی نسبی بیوشید و بعالم ابدیت مطلق پیوست. سادگی و صفا و نوع دوستی و خوش بینی عارفانه و بیزارای از خشونت و کینه توزی از تجلیات دائم روحیه دانشمند بزرگ محسوب میشد.

در خاتمه باید قول رئیس دانشگاه پرینستون را تکرار کرد که وجود نابغه

فئید آلبرت اینشتین موجب افتخار قرن حاضر و مرگ او ضایعه‌ای جبران ناپذیر برای جهان دانش بشمار میرود ولی هنوز خیلی زود است که بتوانیم اهمیت نظریات و مقام علمی او را چنانکه باید درک کنیم و فقط گذشت قرون است که میتوانندسیمای درخشان و تابناک افکار عمیق او را پیروز در حل و توجیه اسرار آفرینش و روسفید از بوتۀ آزمایش قرون بنوع بشر عرضه دارد .

رؤوس نظریات علمی اینشتین

« نسبیت » : آنچه تاج افتخار ابدی بر سر اینشتین نهاد و او را بعنوان نابغه علمی عصر حاضر بجهان معرفی کرد تئوری نسبیت او بود . اینشتین نظریه « نسبیت خصوصی (نسبیت در حرکات مستقیم با سرعت ثابت) » را در سال ۱۹۰۴ در سن ۲۵ سالگی بیان کرد و ده سال بعد در سال ۱۹۱۵ « نسبیت عمومی (نسبیت در کلیه فضا اعم از حرکات مستقیم و منحنی) » را بجهان عرضه داشت . این تئوری بزرگترین فرض علمی قرن بیستم و عمیقترین توجیه بشری از دستگاه آفرینش محسوب میشود .

« زمان خاص یا بعد چهارم » : برای تعیین وضع واقعی اشیاء باید زمان خاص آن اشیاء را هم در نظر گرفت .

« زمان نسبی است » : یعنی به نسبت مستقیم ازدیاد سرعت حرکت ، زمان تقلیل می‌یابد . هرچه سرعت حرکت جسم بیشتر باشد زمان مخصوصش کوتاهتر خواهد بود .

« ابدیت اینشتین » : مطابق تعریف بالا در صورت تحقق سرعت نور (بینهایت عملی) برای جسمی ، زمان مفهوم خود را برای آن جسم از دست خواهد داد و متوقف خواهد شد .

خرق قانون جاذبه عمومی نیوتن : از ورای عینک نسبیت ، « جاذبه نیوتونی » که متکی بر « فاصله در زمان معین و معلوم و مطلق » بود کلیت و صحت خود را از دست داد و نظرات « نسبی بودن حرکات » و « قانون تنبلی کیهانی یا انتخاب آسانترین راه یعنی کندی سیر و تطویل زمان خاص » و « انحناي فضای چهاربعدي » و « انتفاء

تأثیر از دور « حرکت اجرام سماوی را در مسیر خود توجیه کرد و نشان داد که اگر کرات دور هم میگردند نه برای اینست که رشته‌ای از جاذبه برگردنشان افکنده شده بلکه از اینجهت است که « قانون انتخاب آسانترین راه (که در فضای چهار بعدی خط مستقیم نیست) و تنبلی کیهانی » همین را ایجاب میکند . موفقیت اینشتین در اثبات نظریه انحراف مسیر نور در میدان جاذبه (که در تحقیقات کسوف ۲۹ مه ۱۹۱۹ و کسوفهای بعدی بثبوت رسید) نیز در تثبیت « انحنای مسیر نور . . . » و تقویت « قانون جاذبه انشتینی » تأثیر فوق‌العاده داشت .

جهان محدود و منحنی اینشتین: اینشتین بر پایه امکان تصور مقدار معین و محدود ماده در جهان و نشانیدن دوائر عظیمه کیهانی بجای خطوط مستقیم اقلیدسی جهان محدودی را بشمار تقریبی ۵۰۰ میلیون سال نور پی افکند .

منوچهر مرتضوی . خرداد ماه ۱۳۳۴